

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 535/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Senica (predtým Okresného súdu Skalica) v konaní vedenom pod sp. zn. SI-2Cpr/4/2014 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Senica (predtým Okresný súd Skalica) v konaní vedenom pod sp. zn. SI-2Cpr/4/2014 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Senica sa **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. SI-2Cpr/4/2014 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **800 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Senica **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Senica **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

- Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 535/2024 z 2. októbra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu elektronickou formou 15. júla 2024, a to v časti,

ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Senica (predtým Okresného súdu Skalica) v konaní vedenom pod sp. zn. SI-2Cpr/4/2014 [predtým vedenom pod sp. zn. 2Cpr/4/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“)]. Vo zvyšnej časti namietajúcej porušenie označených práv postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 10CoPr/6/2018 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9Cdo/170/2020 ústavnú sťažnosť ako neopodstatnenú odmietol. Súčasne sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej od označených porušovateľov práv primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 20 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej majú uhradiť spoločne a nerozdielne.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 9. septembra 2014 doručila okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti jej odvolania z funkcie riaditeľky základnej školy a náhrady za funkčný plat. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 2Cpr/4/2014 z 28. marca 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol, po odvolaní sťažovateľky (podanom 20. apríla 2018, pozn.) krajský súd rozsudkom č. k. 10CoPr/6/2018-271 z 19. júna 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a najvyšší súd dovolanie sťažovateľky uznesením č. k. 9Cdo/170/2020-341 z 31. mája 2022 odmietol. Sťažovateľka rozporuje postup všetkých všeobecných súdov, osobitne namieta konanie okresného súdu, ktorý o podanej žalobe rozhodol až po viac ako troch rokoch, avšak sama priznala, že k tejto dĺžke prispela aj svojím správaním a žiadosťami o odročenie nariadených termínov súdnych pojednávaní. Podľa sťažovateľky okresný súd konal nesústredene, keď súdny spis síce 20. júla 2018 predložil krajskému súdu, avšak z dôvodu nedoručenia rozsudku okresného súdu právnenému zástupcovi žalovaného mu bol 21. septembra 2018 vrátený a spis opätovne predložil krajskému súdu 20. novembra 2018. Nesústredenosť pri predkladaní spisového materiálu sa zopakovala aj v rámci dovolacieho konania, keď okresný súd 23. januára 2020 predložil dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý mu 8. júla 2020 vrátil spis z dôvodu, že sa v ňom nachádzala len kópia plnomocenstva na zastupovanie žalovaného v dovolacom konaní, a spis najvyššiemu súdu následne predložil 16. júla 2020. Akcentuje aj rozhodovanie o náhrade trov konania, keď okresný súd síce čiastočne vyhovel jej sťažnosti podanej proti uzneseniu č. k. 2Cpr/4/2014-348 z 18. októbra 2022 (vydanému vyšším súdnym úradníkom, pozn.), a to uznesením č. k. 2Cpr/4/2014-360 z 20. marca 2023, ktoré však na základe ústavnej sťažnosti ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 49/2024-25 z 27. júna 2024 zrušil.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa sťažovateľky sa predmet napadnutého konania nevyznačuje právnou ani skutkovou zložitou, naopak podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) sa vyžaduje osobitný dôraz na rýchlosť konania a rozhodovania, pričom vznik prieťahov spôsobila najmä nečinnosť a nesústredený postup označených všeobecných súdov. Na podklade uvedeného odôvodnila zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Predseda okresného súdu uviedol, že o žalobe doručenej 9. septembra 2014 rozhodol Okresný súd Skalica rozsudkom z 28. marca 2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu, a najvyšší súd uznesením sp. zn. 9Cdo/170/2020 z 31. mája 2022 dovolanie sťažovateľky odmietol. V rámci chronológie napadnutého konania odkázal na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 150/2020 z 28. apríla 2020 (ďalej len „nález ústavného súdu“), pričom po tomto dátume okresný súd predkladal súdny spis najvyššiemu súdu, z ktorého sa vrátil ako predčasne predložený 8. júla 2020, a to z dôvodu absencie originálu plnomocenstva právneho zástupcu žalovaného, avšak dokument bol vytvorený v elektronickej podobe zaručenou konverziou, o čom vyššia súdna úradníčka spísala úradný záznam a spis bol 16. júla 2020 doručený najvyššiemu súdu, z ktorého sa vrátil 24. júna 2022. Následne okresný súd doručoval uznesenie najvyššieho súdu, rozhodoval o trovách konania a po zrušení uznesenia okresného súdu o náhrade trov konania nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 49/2024-25 z 27. júna 2024 vyššia súdna úradníčka 28. augusta 2024 vyzvala právneho zástupcu žalovaného na preukázanie účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia, na ktoré reagoval podaním doručeným 9. septembra 2024, žalovaného 2. októbra 2024 vyzvala na špecifikovanie obdobia, v ktorom mu boli poskytované právne služby a po doručení jeho vyjadrenia zákonná sudkyňa rozhodne o náhrade trov konania. V závere vyjadril presvedčenie, že z prehľadu vykonaných procesných úkonov po náleze ústavného súdu zbytočné prieťahy nevyplývajú.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho

konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa. Ústavný súd sa z hľadiska hodnotenia povahy veci oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej pracovnoprávnym sporom je potrebné venovať osobitnú pozornosť, a to predovšetkým pri sporoch týkajúcich sa práv zamestnanca na mzdu či na náhradu mzdy (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruotolo v. Taliansko z 27. 2. 1992, sťažnosť č. 12460/86, bod 17, rozsudok vo veci Farinha Martins v Portugalsko z 10. 7. 2003, sťažnosť č. 53795/00, bod 34, rozsudok vo veci Jírů v. Česká republika z 26. 10. 2004, sťažnosť č. 65195/01, bod 47, podobne aj I. ÚS 541/2020, IV. ÚS 225/2022), čo je aj prípadom sťažovateľky.

8. V rámci predmetu konania ústavný súd upozorňuje na temporálny aspekt, keďže v danom prípade bolo napadnuté konanie v čase podania ústavnej sťažnosti vo veci samej (určenie neplatnosti odvolania z funkcie riaditeľky základnej školy a náhrady za funkčný plat, pozn.) právoplatne skončené (rozsudok okresného súdu nadobudol v I. výroku o zastavení časti konania právoplatnosť 20. apríla 2018 a v II. a III. výroku, ktorými bola vo zvyšnej časti žaloba zamietnutá a žalovanému priznaný nárok na úplnú náhradu trov konania sa stal právoplatným v spojení s rozsudkom krajského súdu 16. augusta 2019, pozn.), čím právna istota sťažovateľky o uplatňovanom práve bola čiastočne dosiahnutá už pred podaním ústavnej sťažnosti (15. júla 2024, pozn.) a napadnuté konanie toho času prebieha už len vo fáze týkajúcej sa rozhodovania o výške náhrady trov konania. Reflektujúc súčasný stav napadnutého konania, ústavný súd v tomto smere pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky fázy súdneho konania smerujúceho k urovnaniu sporu o civilnom práve alebo záväzku skončili v primeranej lehote, a to vrátane fáz nasledujúcich po rozhodnutí v merite veci (napr. rozsudok ESLP vo veci Hornsby v. Grécko z 19. 3. 1997, sťažnosť č. 18357/91). Posúdenie intenzity zásahu okresného súdu do základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov a do jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je preto potrebné zasadiť do rámca daného aktuálnou procesnou časťou konania. Z tohto pohľadu sa nečinnosť súdu posudzuje inak v základnom, meritórne neukončenom konaní než v konaní po právoplatnom rozhodnutí o veci samej, prípadne aj o nároku na náhradu trov konania. Tomuto záveru nebráni ani rozsudok ESLP z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike [k tomu aj III. ÚS 711/2017 (ZNaU 21/2018) *a contrario*, I. ÚS 317/2022, I. ÚS 33/2024]. *Ipsa facto*. Ústavný súd v súvislosti s možným vznikom prietahov v napadnutom konaní hodnotil postup okresného súdu vo fáze nasledujúcej len po právoplatnom skončení konania vo veci samej. Túto však v závere posúdil v kontexte s celkovou dĺžkou konania.

9. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, okresný súd v súčasnosti rozhoduje o výške náhrady trov konania podľa § 262 Civilného sporového poriadku, pričom ide o činnosť všeobecného súdu podľa vopred ustanovených zásad a úkonov, ktoré boli v konaní vykonané stranami sporu a ich právnymi zástupcami, a preto ústavný súd postup pri rozhodovaní o trovách konania nepovažuje za právne zložitý a taký, ktorý by vykazoval osobitnú náročnosť (III. ÚS 711/2017, I. ÚS 264/2020, III. ÚS 223/2022).

10. Napriek tomu, že postup okresného súdu v napadnutom konaní do vyhlásenia rozsudku okresného súdu podstatným spôsobom ovplyvnila aj sťažovateľka, čo napokon sama konštatovala v ústavnej sťažnosti, a uvedené vyplýva rovnako z predchádzajúceho ústavnoprávneho prieskumu (III. ÚS 150/2020, pozn.), v čase po právoplatnosti rozsudku okresného súdu a rozhodovania

o výške náhrady trov konania ústavný súd v správaní sťažovateľky nezistil skutočnosti vedúce k vzniku ďalších preťahov.

11. Bez potreby podrobnejších analýz uskutočnených procesných úkonov je pre ústavný súd podstatné, že v napadnutom konaní nie je o výške náhrady trov napadnutého konania právoplatne rozhodnuté, keďže uznesenie okresného súdu č. k. 2Cpr/4/2014-348 z 18. októbra 2022 vydané vyšším súdnym úradníkom bolo po podaní sťažnosti uznesením okresného súdu č. k. 2Cpr/4/2014-360 z 20. marca 2023 zmenené, ktoré následne na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 49/2024-25 z 27. júna 2024 zrušil, pričom okresný súd v súčasnosti vykonáva úkony na účel zistenia účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia žalovaného. Postup okresného súdu bol preto neefektívny, keďže rozhodnutia o výške náhrady trov konania boli opakovane zrušené, otázka účelnosti vynaložených trov konania nebola náležite preskúmaná ani po podaní sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom, čo ústavný súd aj v náleze sp. zn. III. ÚS 49/2024 z 27. júna 2024 (bod 21 označeného nálezu, pozn.) vyhodnotil ako vybočenie z procesných pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania. Napriek právoplatnému meritórnemu rozhodnutiu je potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že napadnuté konanie začalo ešte v septembri 2014, teda pred viac ako 10 rokmi, a preto by malo byť aj prioritným záujmom okresného súdu ukončiť napadnuté konanie ako celok v čo najkratšom časovom horizonte.

12. Pozornosti ústavného súdu tiež neuniklo, že okresný súd pri predkladaní spisovej dokumentácie krajskému súdu, ako aj najvyššiemu súdu opakovane procesne pochybil, v dôsledku čoho krajský súd aj najvyšší súd vrátili spisovú dokumentáciu okresnému súdu ako predčasne predloženú (bližšie body 2 a 4 tohto nálezu, pozn.). Navyše, podľa súdneho spisu okrem absencie originálu plnomocenstva na zastupovanie žalovaného v dovolacom konaní najvyšší súd nepovažoval z listinného spisu za preukázanú najmä verifikáciu elektronických podaní tohto právneho zástupcu, a to či už napr. zaručenou konverziou elektronicky zaslaného plnomocenstva, resp. autorizáciou vyjadrení a príloh, vrátane elektronickej doručky preukazujúcej včasné doručenie podania žalovaného.

13. Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. III. ÚS 446/2018, I. ÚS 449/2022).

14. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné preťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

15. Keďže v napadnutom konaní nebolo právoplatné rozhodnuté, ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných preťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

16. Sťažovateľka sa domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur, ktoré jej budú v ústavnej sťažnosti označené všeobecné súdy povinné zaplatiť spoločne

a nerozdielne, avšak presnú sumu tohto zadosťučinenia vo vzťahu k jednotlivým súdom neuvádza. Vzhľadom na konštatovaný nesústreďený postup okresného súdu, uložený príkaz konať, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, primárne právoplatné rozhodnutie v merite veci a súčasné rozhodovanie okresného súdu už „len“ o výške náhrady trov konania, majúc na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 800 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

17. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 142,79 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane.

18. Vo zvyšnej časti sťažovateľkou požadovanej náhrady trov konania za zaručenú konverziu predstavujúcu hotové výdavky a tým aj súčasť režijného paušálu (§ 15 a § 16 vyhlášky), ako ani za požadované cestovné výdavky a za stratu času (§ 17 vyhlášky) spojené s nahliadnutím do súdneho spisu pred podaním ústavnej sťažnosti ústavný súd sťažovateľke náhradu trov nepriznal (bod 5 výroku tohto nálezu), pričom dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 675/2023, I. ÚS 315/2024).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu